

De campus als living lab

Elke universiteit worstelt met het vinden van het juiste evenwicht tussen het traditionele, netwerk- en virtuele model

den Heijer, A.C.

Publication date

2021

Document Version

Final published version

Published in

Samen werken aan de leeromgeving van morgen

Citation (APA)

den Heijer, A. C. (2021). De campus als living lab: Elke universiteit worstelt met het vinden van het juiste evenwicht tussen het traditionele, netwerk- en virtuele model. In S. Arbeek, B. Breems, & C. Pieterse (Eds.), *Samen werken aan de leeromgeving van morgen: Inspiratieboek 2010-2025* (pp. 398-399). Schooldomein B.V..

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable). Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights. We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Alexandra den Heijer

DE CAMPUS ALS LIVING LAB

Elke universiteit worstelt met het vinden van het juiste evenwicht tussen het traditionele, netwerk- en virtuele model.

Ik zie de campus als een verzameling van faciliteiten die nodig zijn om de universiteit te ondersteunen. Elke universiteit worstelt met het vinden van het juiste evenwicht tussen het traditionele, netwerk- en virtuele model. Gaandeweg ben ik voor deze driedeling de metafoor *vaste stof, vloeistof en gas* gaan gebruiken. Die past beter op de ontwikkeling van de campus, waarbij mensen de moleculen zijn die zich – afhankelijk van hun activiteiten – meer of minder bewegen binnen een organisatie en op de campus. Door die bewegingen te analyseren krijg je meer inzicht in de onderliggende patronen en ruimtebehoefte in de tijd. In 2006 dachten we nog dat de universiteit een virtuele netwerkorganisatie zou worden: 10% traditioneel en 90% als netwerk of virtueel gehuisvest. De opvatting was dat we van *bricks naar clicks* zouden gaan; iedereen kon immers thuis werken en via *collegerama* colleges volgen. De campus zou vooral de functionele plek zijn waar je elkaar nog kon ontmoeten en werkafspraken kon maken. Men dacht veel minder vierkante meters nodig te hebben. De gemiddelde vastgoedmanager had als eerste in de gaten dat het zo niet werkte: het bleken clicks en bricks te zijn, dus niet minder meters.

Iedereen zoekt de balans tussen privacy en interconnectiviteit. Je wilt verbonden zijn met de wereld, maar je verlangt ook weer naar de stilte; *turn up the quiet*. De virtuele universiteit en smart media vervangen vierkante meters niet, maar stapelen ze juist. De campus is ook een thuis, waar waarden en normen zijn, waar je relaties aangaat en die je structuur biedt. Er is weer een hang naar pure stilte omdat stilte schaars aan het worden is. Studenten staan elke morgen rijen dik voor de Library

omdat je daar rustig kunt werken; de studieplekken zijn niet aan te slepen; *redt ons van de afleiding, van het studie ontwijkend- en uitstelgedrag*. Ze komen ook naar de campus vanwege de snelheid van het netwerk en omdat daar plekken zijn waar peer pressure is. In collegezalen zie je weer dat het gebruik van laptops en mobiele telefoons als storend wordt ervaren: dus is er een groeiende behoefte aan lectures without distractions. In de universiteit van vroeger zaten alle moleculen in een vast patroon. Nu wordt de structuur steeds meer vloeibaar en soms zelfs gasvormig. Die beweging zie je in alle ruimtesoorten of het nu om de collegezaal, de bibliotheek of de centrale kantine gaat. De mega restaurants op de campus met één aanbieder en dezelfde soort voorzieningen zijn niet meer van deze tijd. Vermijd massale kantoortuinen of bedrijfsrestaurants, maar behoud identiteit en creëer intimiteit en maak die karaktervolle ruimtes vervolgens flexibel toewijsbaar. Diversiteit en zichtbaarheid zijn belangrijk en dragen bij aan de identiteit van een opleiding, faculteit en universiteit. Het gaat bij het huisvesten van 18-25-jarigen ook om biologische factoren, zoals gezondheid, veiligheid en sociale contacten. Internationale studenten zoeken een tweede thuis, maar studenten zeggen ook steeds vaker: *protect us from working day and night. We need regular working hours, discipline and focus*. De campus moet ruimte bieden voor zowel inspanning als ontspanning en voor rust en interactie – een huisvestingsopgave van tegenstellingen. Alles wat schaars is stuurt de vraag; waar je het restaurant open houdt gaan mensen werken. Maar ook andersom: waar het tijdelijk druk is, kun je een foodtruck plaatsen. Zo gauw er schaarse voorzieningen zijn gaan mensen

Prof. dr. ir. Alexandra den Heijer

is als hoogleraar verbonden aan de Technische Universiteit Delft, faculteit Bouwkunde, afdeling Management in the Built Environment

FOTO: MARCEL BILOW

claimgedrag vertonen, bijvoorbeeld met handdoeken op zonnebedden. Hetzelfde gedrag zie je bij studenten in een bibliotheek; die claimen met boeken een hele dag een plek. Maar als je iets claimt blokkeer je het voor de rest. Smart sensing of een parkeerschijf zijn oplossingen bij universiteiten. Claim minder, dan heb je meer om te delen en als je alles loslaat blijkt het beter te passen dan je dacht. De ironie is dat je smart tools inzet om *the old schools quality* te creëren, bijvoorbeeld een stille werkplek zonder afleiding. De paradox is dat je *smart interconnectivity* nodig hebt om privacy te kunnen garanderen. Hoe volgbaar maak je je community en hoe richt je hem vervolgens in? De schaarse voorzieningen moeten we smart alloceren en tegelijkertijd willen we dat mensen ook vindbaar en traceerbaar zijn. Ik ben

daarom niet voor een totale flexorganisatie, maar denk meer in zones met een *preferred user*. Het is een continue zoektocht naar de verhoudingen, ook in het faciliteren van studie- en werkplekken. Wat bied je aan om je terug te trekken, om te delen en wat bied je virtueel aan voor elke ruimtesoort? De smart tools worden gebruikt om de toewijzing van de voorzieningen goed te regelen en dus niet primair om de efficiency te verhogen. Die verkenning van wat vaste stof, vloeistof of gas is, vraagt een strategische visie van een opdrachtgever binnen het publiek vastgoed. Het is telkens weer zoeken naar de balans tussen *resource efficiency* en de kwaliteit van het primaire proces. Een dilemma waarmee elke vastgoedmanager te maken heeft, en niet alleen op de campus.